

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie, XVII Wydział Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
w składzie:

Przewodniczący –	Sędzia Sądu Okręgowego Ewa Malinowska
Protokolant –	sekretarz sądowy Joanna Nande

po rozpoznaniu 3 marca 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z odwołania (...) **Spółka akcyjna w L.**

przeciwko **Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki**

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek odwołania (...) Spółka akcyjna w L. od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z 6 grudnia 2017 r. r. Nr (...)

1) zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie 1 w ten sposób, że orzeka, że (...) Spółka Akcyjna w L. w dniu 12 sierpnia 2015 r. , w odniesieniu do obiektu zlokalizowanego ul. (...), (...)-(...) L. naruszył obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy;

2) zmienia zaskarżoną decyzję w punkcie 2 w ten sposób, że obniża wysokość kary pieniężnej nałożonej na (...) Spółka Akcyjna w L. do kwoty 257 (dwieście pięćdziesiąt siedem) złotych;

3) oddala odwołanie w pozostałym zakresie;

4) zasądza od Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki na rzecz (...) Spółka Akcyjna w L. kwotę 837 (osiemset trzydzieści siedem) złotych tytułem zwrotu kosztów .

SSO Ewa Malinowska

XVII AmE 35/18

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 6 grudnia 2017 r. wydaną w sprawie (...)(...) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki na podstawie art. 56 ust. 2 i art. 56 ust. 1 pkt 3a, w związku z art. 11 i art. lid ust. 3 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 220 z późn. zm.), w związku z § 5 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (Dz. U. z 2007 r., Nr 133, poz. 924), oraz na podstawie art. 104 ustawy z dnia 14

czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257) w związku z art. 30 ust. 1 ustawy - Prawo energetyczne; po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu w dniu 22 czerwca 2017 r., na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a ustawy - Prawo energetyczne, postępowania administracyjnego w sprawie wymierzenia (...) S.A. z siedzibą w L. kary pieniężnej za niestosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzonych w dniach 10-31 sierpnia 2015 r.; orzekł, co następuje:

1. (...) S.A. z siedzibą w L. w dniach 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r. w odniesieniu do punktu poboru energii zlokalizowanego pod adresem: ul. (...), (...)-(...) L., naruszyła obowiązek stosowania się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wynikający z art. 11 i art. 10 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne, co podlega karze pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a tej ustawy.

2. Za działanie wymienione w punkcie 1 wymierzył (...) S.A. z siedzibą w L. karę pieniężną w kwocie 7 330 zł.

(decyzja k. 5-14)

Powód (...) S.A. z siedzibą w L. wniósł odwołanie od tej decyzji zaskarżając ją w całości. Podnosił okoliczności odnoszące się do wymierzonej kary pieniężnej.

(odwołanie k. 16-17)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Powód (...) S.A. z siedzibą w L. jest przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą w dziedzinie produkcji papieru i druku.

(informacja z KRS k. 22-23)

(...) w okresie od 10 do 31 sierpnia 2015 r. dostarczał Odbiorcy energię elektryczną na podstawie umowy kompleksowej sprzedaży energii elektrycznej i świadczenia usług dystrybucji z dnia 22 stycznia 2014 r. Nr (...), w której uregulowano tryb wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej (§ 4 załącznika A do ww. umowy).

(umowa k. 23-26 akt adm.)

Informacje o wielkości danych dotyczących Odbiorcy wynikające z Planu wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały Odbiorcę w okresie od 10 do 31 1 sierpnia 2015 r., zostały przekazane Odbiorcy przez (...) pismem z dnia sierpnia 2014 r.

(pismo k. 19-21 akt adm.)

(...) S.A. z siedzibą w K. (dalej: (...)), pełniące funkcję Operatora Systemu Przesyłowego (dalej: OSP), w związku z obniżeniem dostępnych rezerw zdolności wytwórczych poniżej niezbędnych wielkości określonych w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowych (IRiESP), spowodowanych m. in. sytuacją pogodową i hydrologiczną (wyjątkowo wysokimi temperaturami i niskimi stanami wód w zbiornikach wodnych i rzekach) oraz wynikającego z niej ograniczenia w pracy części elektrowni, stwierdziły wystąpienie zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej w rozumieniu art. 3 pkt 16d PE i wprowadziły - na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE - od godz. 10.00 dnia 10 sierpnia 2015 r. ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które obowiązywały do godziny 24:00 dnia 11 sierpnia 2015 r.

Dnia 10 sierpnia 2015 r., działając w oparciu o art. 11c ust. 3 PE, (...) zgłosiły konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7 PE, tj. w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, przewidującego na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła.

Rada Ministrów 11 sierpnia 2015 r. wydała rozporządzenie w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które przewidywało te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00 na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dla odbiorców energii elektrycznej o mocy umownej powyżej 300 kW.

Powód nie dostosował się w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. do - obowiązujących od 10 do 31 sierpnia 2015 r. - ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie przy ul. (...) w L..

Przekroczenia przez Odbiorcę dopuszczalnego poboru mocy [MW w godzinie] w okresie 10-31 sierpnia 2015 r. miały miejsce 10, 11 i 12 sierpnia 2015 r. i miały wartość:

1. 10 sierpnia - 2,0824200 (MW w godzinie);
2. 11 sierpnia - 0,2753900 (MW w godzinie);
3. 12 sierpnia - 0,0858000 (MW w godzinie).

Łącznie dla wyżej wymienionego okresu Odbiorca przekroczył 2,4436100 MW w godzinie.

(Załącznik nr 1 do zawiadomienia o wszczęciu postępowania administracyjnego k. 6-8 akt adm.)

W roku 2016 powód osiągnął przychód (rozumiany jako przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi, pozostałe przychody operacyjne oraz przychody finansowe), wynoszący (...) zł .

(rachunek zysków i strat k. 30 akt adm.)

Powyżej opisany stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o wyżej wskazane dowody, zgromadzone w toku postępowania administracyjnego, jak i w oparciu o twierdzenia i oświadczenia stron oraz fakty powszechnie znane. Sąd przyznał moc dowodową wszystkim zebranych w sprawie dokumentom, które nie były kwestionowane przez strony, a i Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić im mocy dowodowej. Powód nie kwestionował tego, że doszło do przekroczenia poboru mocy, ani wielkości tego przekroczenia.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie podlegało częściowemu uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 PE, w przypadku zagrożenia:

- 1) bezpieczeństwa energetycznego Rzeczypospolitej Polskiej polegającego na długookresowym braku równowagi na rynku paliwowo - energetycznym,
- 2) bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej,
- 3) bezpieczeństwa osób,
- 4) wystąpieniem znacznych strat materialnych

- na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części mogą być wprowadzone na czas oznaczony ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła.

Ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła polegają na:

- 1) ograniczeniu maksymalnego poboru mocy elektrycznej oraz dobowego poboru energii elektrycznej;
- 2) zmniejszeniu lub przerwaniu dostaw ciepła (art. 11 ust. 3 PE).

Według art. 11 ust. 7 PE, Rada Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki), w drodze rozporządzenia, może wprowadzić na czas oznaczony, na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części, ograniczenia w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej i ciepła, w przypadku wystąpienia zagrożeń, o których mowa w ust. 1.

W myśl art. 11c ust. 2 PE, w przypadku powstania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego:

1) podejmuje we współpracy z użytkownikami systemu elektroenergetycznego, w tym z odbiorcami energii elektrycznej, wszelkie możliwe działania przy wykorzystaniu dostępnych środków mających na celu usunięcie tego zagrożenia i zapobieżenie jego negatywnym skutkom;

2) może wprowadzić ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub jego części do czasu wejścia w życie przepisów wydanych na podstawie art. 11 ust. 7, lecz nie dłużej niż na okres 72 godzin.

Natomiast zgodnie z art. 11c ust. 3 PE, operator systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego niezwłocznie powiadamia ministra właściwego do spraw energii (poprzednio: ministra gospodarki) oraz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o wystąpieniu zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, podjętych działaniach i środkach w celu usunięcia tego zagrożenia i zapobieżenia jego negatywnym skutkom oraz zgłasza konieczność wprowadzenia ograniczeń na podstawie art. 11 ust. 7.

W art. 11d ust. 3 PE przewidziano z kolei, że w okresie występowania zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej operatorzy systemu elektroenergetycznego mogą wprowadzać ograniczenia w świadczonych usługach przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia tego zagrożenia.

Szczegółowe zasady i tryb wprowadzania ograniczeń w dostawach i poborze energii elektrycznej określa rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu wprowadzania ograniczeń w sprzedaży paliw stałych oraz w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub ciepła (dalej: rozporządzenie).

Zgodnie z § 5 pkt 1 rozporządzenia, ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej lub w dostarczaniu ciepła dotyczą każdego z odbiorców energii elektrycznej - dla których wielkość mocy umownej określonej w umowach ustalona została powyżej 300 kW i którzy nie podlegają ochronie przed wprowadzonymi ograniczeniami na podstawie § 6 ust. 1 rozporządzenia. Zaś w świetle tego ostatniego przepisu, ochronie przed wprowadzanymi ograniczeniami podlegają odbiorcy energii elektrycznej w ciągu całego roku, dla których wielkość mocy umownej określonej w zawartej umowie sprzedaży, umowie o świadczenie usług przesyłania albo dystrybucji lub umowie kompleksowej ustalona została poniżej 300 kW oraz:

- 1) szpitale i inne obiekty ratownictwa medycznego;
- 2) obiekty wykorzystywane do obsługi środków masowego przekazu o zasięgu krajowym;
- 3) porty lotnicze;
- 4) obiekty międzynarodowej komunikacji kolejowej;
- 5) obiekty wojskowe, energetyczne oraz inne o strategicznym znaczeniu dla funkcjonowania gospodarki lub państwa, określone w przepisach odrębnych;
- 6) obiekty dysponujące środkami technicznymi służącymi zapobieganiu lub ograniczaniu emisji, negatywnie oddziałujących na środowisko.

Stosownie do § 8 ust. 1 i 2 i 6 rozporządzenia, wielkości określające poziomy wprowadzanych ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej poprzez ograniczenie poboru mocy ujęte są w planach wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które podlegają corocznej aktualizacji. Plan taki opracowywany jest przez operatorów systemów przesyłowych uzgadnianych z Prezesem URE na podstawie planów wprowadzania ograniczeń opracowywanych przez operatorów systemów dystrybucyjnych. Zaś na mocy § 10 rozporządzenia, umowy zawarte przez przedsiębiorstwa energetyczne z odbiorcami zawierają maksymalne ograniczenia w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej ujęte w planach ograniczeń i określają sposób powiadamiania o obowiązujących stopniach zasilania.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 23 lipca 2007 r. w § 11 i § 12 określa sposób informowania odbiorców z planami ograniczeń i ograniczeniami w poborze energii elektrycznej. I tak, według pierwszego z wymienionych przepisów, operatorzy oraz przedsiębiorstwa energetyczne wykonujące działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło zapoznają odbiorców z planami ograniczeń przez ogłoszenia zamieszczane w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości lub w formie elektronicznej na swojej stronie internetowej albo w formie ustalonej w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, co najmniej na 30 dni przed dniem obowiązywania ograniczeń. Natomiast zgodnie z § 12:

1. Ograniczenia w poborze energii elektrycznej są realizowane przez odbiorców stosownie do komunikatów operatorów o obowiązujących stopniach zasilania.
2. Komunikaty operatorów o obowiązujących stopniach zasilania, o których mowa w § 9, wprowadzanych jako obowiązujące w najbliższych 12 godzinach i przewidywanych na następne 12 godzin, są ogłaszane w radiowych komunikatach energetycznych w programie (...) o godzinie 7⁽⁵⁵⁾ i 19⁽⁵⁵⁾ oraz na stronach internetowych operatorów i przedsiębiorstw energetycznych wykonujących działalność gospodarczą w zakresie zaopatrzenia w ciepło, które obowiązują w czasie określonym w tych komunikatach.
3. W przypadku zróżnicowania wprowadzonych ograniczeń w poborze energii elektrycznej, w stosunku do stopni zasilania ogłoszonych w komunikatach radiowych, operatorzy powiadamiają odbiorców indywidualnie w formie pisemnej lub w sposób określony w umowach, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 3 ustawy, albo za pomocą innego środka komunikowania się w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości.
4. Powiadomienia, o których mowa w ust. 3, są dla odbiorcy obowiązujące w pierwszej kolejności w stosunku do powiadomień ogłaszanych w komunikatach radiowych.

Odnosząc powyższe unormowania prawne do stanu faktycznego niniejszej sprawy stwierdzić należy, że powód jest odbiorcą energii elektrycznej, którego dotyczą ograniczenia w poborze mocy, ponieważ jest odbiorcą, dla którego wielkość mocy umownej dla obiektu, którego dotyczy niniejsza sprawa, ustalona została powyżej 300 kW i jednocześnie nie mają do niego zastosowania wyłączenia z § 6 ust. 1 rozporządzenia.

W konsekwencji, powód był zatem zobowiązany zastosować się zarówno do ograniczeń wprowadzonych przez Operatora Systemu Przesyłowego (tj. (...)) w dniach 10-11 sierpnia 2015 r., jak i do ograniczeń wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z 11 sierpnia 2015 r. w sprawie wprowadzenia ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej, które wprowadziło te ograniczenia w okresie od 11 sierpnia 2015 r. od godz. 24:00 do 31 sierpnia 2015 r. do godz. 24:00. Jest okolicznością niesporną, że powód miał wiedzę o wprowadzeniu tych ograniczeń oraz o obowiązującym powoda, dopuszczalnym poborze mocy w poszczególnych stopniach zasilania. Powodowa Spółka nie dostosowała się w dniach 10-12 sierpnia 2015 r. do - obowiązujących od 10 do 31 sierpnia 2015 r. - ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w obiekcie przy ul. (...) w L..

Powód powoływał się na fakt, że pozwany nie dysponuje dowodem doręczenia mu planu ograniczeń. Istotnie plany ograniczeń wysyłane były do odbiorców listami zwykłymi. Pozwany powołał się jednak na to, że przedstawiona przez powoda w toku postępowania administracyjnego kopia planu ograniczeń zawiera adnotację komórek wewnętrznych

powoda (...) (...)” opatrzoną datą 20.08.2014 r. Uznać także należy, że w przypadku nieotrzymania planu ograniczeń powód znając zapisy umowy i istniejącą dotychczas praktykę powinien zwrócić się o doręczenie mu tego planu do (...). Wobec braku takiego wniosku i istniejącej adnotacji na kopii Sąd uznał prawidłowość wnioskowania pozwanego zawartego w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji i odpowiedzi na odwołanie i nie dał wiary twierdzeniom powoda w tym zakresie.

W ocenie Sądu, kwestia dopuszczania się przez powodowego przedsiębiorcę wymienionych naruszeń jest niewątpliwa, rozstrzygnięcia wymagało natomiast, czy istnieje podstawa prawna do nałożenia na powoda sankcji za niezastosowanie się do wskazanych ograniczeń w poborze energii elektrycznej.

Na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, Prezes URE jest uprawniony do nałożenia kary pieniężnej na podmiot, który nie stosuje się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na podstawie art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3. Należy zauważyć, że ustawodawca przewidział sankcję nie ogólnie za każdy przypadek niezastosowania się do tego rodzaju ograniczeń, lecz tylko za niezastosowanie się do ściśle określonych, konkretnych ograniczeń, tj. wprowadzonych w oparciu o art. 11, art. 11c ust. 3 lub art. 11d ust. 3 PE.

Przepis art. 11 PE dotyczy ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej wprowadzanych w drodze rozporządzenia Rady Ministrów. Oznacza to, że oparcie zaskarżonej decyzji na tej podstawie prawnej było prawidłowe, skoro powodowi zarzucono, między innymi, niezastosowanie się w dniach 12 sierpnia 2015 r. do ograniczeń wprowadzonych przez Radę Ministrów.

Jeśli chodzi o art. 11c ust. 3 PE - który nie został wprawdzie przywołany jako podstawa prawna decyzji kwestionowanej w niniejszej sprawie - to przepis ten nie stanowi samoistnej podstawy do wprowadzenia ograniczeń. Dotyczy on bowiem obowiązków informacyjnych operatora systemu przesyłowego elektroenergetycznego lub systemu połączonego elektroenergetycznego w związku z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej, a także obowiązku zgłoszenia konieczności wprowadzenia ograniczeń w trybie art. 11 ust. 7, tj. w trybie rozporządzenia Rady Ministrów. Natomiast sankcja za niedopełnienie przez operatora wskazanych obowiązków została przewidziana w art. 56 ust. 1 pkt 1c PE. Tym samym, zdaniem Sądu, odesłanie w art. 56 ust. 3a PE do przepisu art. 11c ust. 3 PE jest puste i mamy tutaj do czynienia z ewidentnym błędem ustawodawcy. Natomiast z całą pewnością przepis ten nie daje podstaw do nałożenia na jakikolwiek podmiot, jakichkolwiek ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej.

Pozwany oparł zaskarżoną decyzję także na art. 11d ust. 3 PE, co zdaniem Sądu, było bezpodstawne. Wbrew twierdzeniom organu, przepis ten nie stanowi rozwinięcia uprawnień OSP wskazanych w art. 11c ust. 2 PE, określając sposób realizacji wprowadzonych ograniczeń. Norma ta dotyczy bowiem możliwości ograniczenia przez operatorów systemu elektroenergetycznego, a nie OSP, świadczonych przez nich usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej w zakresie niezbędnym do usunięcia zagrożenia bezpieczeństwa dostaw.

Jedynie na marginesie należy odnotować, że zgodnie z art. 56 ust. 1 pkt 19 PE, sankcją zagrożone jest również, między innymi, nie przestrzeganie poleceń OSP, o których mowa w art. 11d ust. 1 i 2, przy czym w niniejszej sprawie ta sytuacja nie miała miejsca.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdza, że przepisy art. 11c ust. 3 PE oraz art. 11d ust. 3 PE nie stanowią samoistnej podstawy prawnej wprowadzania ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii elektrycznej w trybie polecenia OSP. Podstawę taką stanowi przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, nie uwzględniony wszakże w treści art. 56 ust. 1 pkt 3a PE. Oznacza to, że odesłanie zawarte w danym zakresie w ostatnim z wymienionych przepisów, przyznającym Prezesowi URE kompetencję do wymierzenia kary pieniężnej, jest błędne. Tym samym, nałożenie tej kary w przypadku niezastosowania się do ograniczeń wprowadzonych na podstawie art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, wymagałoby zastosowania przez organ wykładni rozszerzającej art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, co zdaniem Sądu, należy uznać za niedopuszczalne. Kary pieniężne, wymierzane na podstawie ustawy Prawo energetyczne, stanowią rodzaj sankcji administracyjnokarnej. Przepisy o charakterze administracyjnokarnym, przewidujące kary pieniężne za określone naruszenia, winny zaś być stosowane przez organy administracji publicznej w sposób ścisły i precyzyjny, tzn. dokładnie odpowiadający

normie prawnej bez stosowania wykładni rozszerzającej, analogii, czy domniemań (tak trafnie M. Sachajko [w:] red. M. Swora, Z. Muras, Prawo energetyczne, tom II, Komentarz do art. 12-72, Warszawa 2016, s. 883). W tym kontekście, konstrukcja przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE budzi istotne zastrzeżenia w zakresie spełniania zasady określoności czynów zabronionych pod groźbą kary (nullum crimen, nulla poena sine lege). Zasada ta w demokratycznym państwie prawnym stanowi jeden z filarów ochrony karnoprawnej, która zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, winna być stosowana także w przypadku odpowiedzialności za delikty administracyjne, w tym także te, które zostały unormowane w ustawie Prawo energetyczne. Ustawowe formułowanie przepisów o charakterze represyjnym musi w pełni odpowiadać zasadzie określoności, co oznacza, że ustawa musi w sposób kompletny, jasny, jednoznaczny i precyzyjny definiować wszelkie znamiona czynów zagrożonych karą. Sąd Okręgowy podziela i przyjmuje za swój, pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego, wyrażony w uzasadnieniu wyroku z 1 czerwca 2004 r. w sprawie o sygn. akt GSK 30/04, zgodnie z którym przy egzekwowaniu obowiązku, kształtowanego normą prawa administracyjnego materialnego, za którego naruszenie przewidziana jest administracyjna kara pieniężna, muszą być zachowane bezwzględnie zasady interpretacji i stosowania norm o charakterze restrykcyjnym ukształtowane w dziedzinie prawa karnego, zwłaszcza zasada prymatu wykładni językowej przed innymi rodzajami wykładni (System Informacji Prawnej LEX nr 799784). W ocenie Sądu Okręgowego, nie budzi wątpliwości, że w odniesieniu do przepisu art. 56 ust. 1 pkt 3a PE, powyższe kryteria, w tym wymóg kompletności i jednoznaczności w formułowaniu przez ustawodawcę przesłanek normatywnych kary pieniężnej, nie został spełniony.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku podstawy prawnej do nałożenia kary pieniężnej za niezastosowanie się do ograniczeń w dostarczaniu i poborze energii, wprowadzonych na polecenie OSP w oparciu o przepis art. 11c ust. 2 pkt 2 PE, konieczna była zmiana decyzji w tym zakresie.

Sąd Okręgowy w pełni podziela natomiast ocenę Prezesa URE, co do zasadności orzeczenia wobec powodowej Spółki kary pieniężnej w odniesieniu do naruszenia obowiązku stosowania się do ograniczeń, wynikającego z art. 11 PE (ograniczenia wprowadzone w drodze rozporządzenia Rady Ministrów). W ocenie Sądu, brak było w danym przypadku podstaw do zastosowania instytucji odstąpienia od wymierzenia kary, o której mowa w art. 56 ust. 6a PE. Zgodnie z tym przepisem, Prezes URE może odstąpić od wymierzenia kary, jeżeli stopień szkodliwości czynu jest znikomy, a podmiot zaprzestał naruszania prawa lub zrealizował obowiązek. Istotne jest przy tym, że obie ww. przesłanki muszą zostać spełnione łącznie. W ocenie Sądu, w analizowanym przypadku pozwany trafnie przyjął, że stopień szkodliwości czynu zarzuconego przedsiębiorcy jest znaczny z uwagi na wpływ tego czynu na bezpieczeństwo Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. W globalnym wymiarze, w sytuacji zagrożenia dostaw energii elektrycznej zaistniałej w sierpniu 2015 r., nawet niewielkie, pojedyncze przekroczenia obowiązujących wartości poboru energii, miały bowiem ogromne znaczenie dla bezpieczeństwa systemu energetycznego państwa, bo ich suma stwarzała w tym zakresie realne niebezpieczeństwo dla pracy krajowej sieci elektroenergetycznej. Ponadto, skoro kara pieniężna dotyczy przekroczenia poboru mocy konkretnego dnia wskazanego w zaskarżonej decyzji – tj. 12 sierpnia 2015 r., to nie jest możliwe przyjęcie, że powód zrealizował obowiązek lub zaprzestał naruszenia, bowiem w tych właśnie dniach miał miejsce stan, w którym powód nie zastosował się do wprowadzonych ograniczeń związanych z bezpieczeństwem dostaw energii elektrycznej.

Zdaniem Sądu, powód nie przedstawił okoliczności, które podważyłyby wymiar nałożonej na niego kary za przekroczenia w poborze energii w dniu 12 sierpnia 2015 r. Zgodnie z art. 56 ust. 3 PE, wysokość kary pieniężnej, o której mowa między innymi w ust. 1 pkt 3a, nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Natomiast w myśl art. 56 ust. 6 PE, ustalając wysokość kary pieniężnej, Prezes URE uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

W opinii Sądu Okręgowego, wszystkie wymienione kryteria zostały ocenione przez pozwanego prawidłowo. W szczególności, organ trafnie ocenił możliwości finansowe przedsiębiorcy. Kara w wysokości 257 zł (stanowiąca iloczyn 3.000 zł i przekroczenia mocy w dniu 12 sierpnia 2015 r. wynoszącego 0,0858000 MW), wyliczona według metodologii

przyjętej przez regulatora – w pełni zaakceptowanej przez Sąd orzekający w niniejszym składzie – mieści się w granicach wyznaczonych przepisami prawa.

Pozwany oceniając stopień zawinięcia uwzględnił przy tym okoliczność łagodzącą – tj. podjęte przez przedsiębiorcę działania, skutkujące zastosowaniem się do ograniczeń w części czasu ich trwania w ten sposób, że zawęził podstawę do wymierzenia kary wyłącznie do godzin, kiedy nastąpiło niedostosowanie się do ograniczeń i tylko w takim stopniu, w jakim niedostosowanie to miało miejsce. Biorąc pod uwagę wysokość przychodu, osiągniętego przez powoda w roku 2016 oraz maksymalną wysokość kary, jaka mogła być wymierzona w danym przypadku, kara wymierzonej wysokości nie jest nadmiernie dolegliwa i nie wpłynie negatywnie na kondycję finansową powodową Spółki. Metodologia obliczania kary przyjęta przez pozwanego stosowana jest we wszystkich sprawach tego rodzaju i Prezes URE wyjaśnił w decyzji, że z uwagi na charakter wychowawczy i represyjny kary, a także z uwagi na charakter naruszenia przyjął najwyższą możliwą cenę rozliczeniową za 1 MW energii elektrycznej na rynku bilansującym odnotowaną w dniu 7 stycznia 2016 r., tj. 1500 zł i ją podwoił. W ocenie Sądu argumentacja ta nie wzbudza zastrzeżeń.

Wobec tego, że dopuszczalny pobór mocy w stopniu 11 w sierpniu 2015 r. w planie ograniczeń przesłanym Odbiorcy został wyznaczony na etapie opracowywania indywidualnych planów ograniczeń na poziomie 400 kW w oparciu o aktualną wówczas moc umowną wynoszącą 400 kW, a następnie Odbiorca dokonał zmiany mocy umownej na sierpień 2015 r. na wartość 500 kW, a Plan ograniczeń po tym fakcie nie został skorygowany stosownie do zapisów umowy pozwany Prezes URE miarkując wysokość kary wziął pod uwagę fakt, iż Odbiorca subiektywnie mógł mieć świadomość, że w 11 stopniu zasilania obowiązywała moc umowna, a także, iż 11 stopień zasilania wprowadzony był na okresy mniejszego ryzyka dla wystąpienia niedoboru w krajowym systemie energetycznym. Stąd, dla ustalenia ewentualnego przekroczenia w 11 stopniu zasilania (i wartość ewentualnej kary) Prezes URE przyjął wartość mocy umownej obowiązującej w okresie 10-31 sierpnia 2015 r., tj. 500 kW (wyższą niż ustalona na ten okres w planie ograniczeń tj. 400 kW) – co było korzystne dla powoda.

W odniesieniu do dotychczasowego zachowania podmiotu wskazać należy, że podobna sytuacja na rynku energetycznym zagrożenia bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej nie miała miejsca w ciągu ostatnich wielu lat, a zatem nietrafny jest argument powoda, że pozwany nie uwzględnił okoliczności braku wcześniejszego ukarania jako okoliczności łagodzącej.

Co do stopnia szkodliwości czynu, to jak już wskazano powyżej, Sąd podziela stanowisko prezesa URE, że należy ją uznać za znaczną z uwagi na to, że ograniczenia w poborze mocy są wprowadzane w celu zapewnienia bezpieczeństwa pracy sieci elektroenergetycznej w całym kraju i ich nieprzestrzeganie może rodzić poważne skutki dla Krajowego Systemu Elektroenergetycznego. Ograniczenia takie zostały wprowadzone w związku z wyjątkowo wysokimi temperaturami i obniżeniem stanu wód w zbiornikach wodnych i rzekach, a zatem nawet niewielkie przekroczenia poboru mocy mogły wywołać blackout. Dlatego tak istotne ze względów bezpieczeństwa było przestrzeganie ograniczeń wprowadzonych w sierpniu 2015 r. I nawet jeśli przekroczenia w poborze mocy przez niektóre podmioty nie były wysokie, to biorąc pod uwagę niezastosowanie się do wprowadzonych ograniczeń przez znaczną liczbę odbiorców, kumulacja takich zachowań stanowiła realne zagrożenie dla tego bezpieczeństwa. Powód jest zaś profesjonalistą, a zatem dotyczą go podwyższone reguły staranności i zwiększone oczekiwania co do umiejętności, wiedzy, rzetelności, zapobiegliwości, zdolności przewidywania, jak również znajomości obowiązujących przepisów prawa oraz konsekwencji wynikających z niego dla wykonywanej działalności gospodarczej. Powód powinien zatem w taki sposób prowadzić działalność gospodarczą, aby nie naruszać przepisów prawa. Podejmując decyzję o przekroczeniu dopuszczalnego poboru mocy, powód musi zatem liczyć się z koniecznością zapłaty kary pieniężnej określonej w art. 56 ust. 1 pkt 3a PE.

Z tych wszystkich względów, na podstawie art. 479⁵³ § 1 i § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie 1 i 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania rozstrzygnięto na podstawie art. 100 k.p.c., uznając, że powód uległ tylko w nieznaczącej części swego żądania. Na koszty należne powodowi złożyło się wynagrodzenie pełnomocnika procesowego w wysokości 720 zł, ustalone na podstawie § 14 ust. 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r.

w sprawie opłat za czynności radców prawnych w brzmieniu obowiązującym od dnia 26 listopada 2016 r., opłata w wysokości 100 zł i opłata od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

SSO Ewa Malinowska